



„Vsi me imajo radi“



pravi razumna Mica. „Moški so pazljivi in mi prinašajo darove, toda eden me je ugodno iznenadil, ker praktično misli: Prinesel mi je RADION!“

Varuje perilo!

Na zadnji seji ravnateljstva je klerikalna večina odkrito nastopila proti temu zavarovanju, ki si ga je s pomočjo vlade danes prisvojila.

V Središnjem uradu je pa Slovenijo za delavce zastopal s. Čobal. To pa seveda klerikalcem ni bilo prav. Oni si žele oblasti tudi v Središnjem uradu v Zagrebu, kajti doslej so lahko proti bolnim in revnim delavcem rohnili le v Ljubljani, doslej so ostajali svoje in delavske

prispevke dolžni le v Ljubljani, z eno besedo, doslej so rušili to socialno institucijo samo v Sloveniji, odslej bodo pa skušali to delati tudi v Zagrebu. Kajti s. Čobal, ki je ob enem predsednik Delavske zbornice za Slovenijo, je bil svoje funkcije v Središnjem uradu te dni razrešen in na njegovo mesto je imenovan klerikalec.

To je bil udarec v obraz vsemu delavstvu v Sloveniji in Delavska

zbornica je na svoji sredini seji zoper to nezakonito nasilje protestirala v ostri resoluciji.

Mislili smo, da si bodo krščanski socialci zakrili obraz in zlezli pod mizo od sramu pred svojim nezaslišanim početjem. Pa ne! Spisali so posebno izjavo, kjer tudi oni — čujte in strmite! — protestirajo proti činu, ki so ga sami organizirali.

To je pa višek predrznosti in ko bi ne bila stvar tako resna, kakor je, bi rekli, da so dosegli kulminacijo v demagogiji.

Vsa Slovenija ve, da so edino Gajški, Kreki i. dr. delali na spremembi zastopstva tudi v Središnjem uradu, sedaj ko so se že enkrat poslali Okrožnega urada v Ljubljani. In sedaj pridejo in protestirajo z nami vred...

Delavstvo bo pa moralo sedaj spregovoriti odločno besedo. Strokovna komisija ga bo morala poklicati na protestne shode zoper grobokope socialnega zavarovanja.

Hendersonov govor.

(II. nadaljevanje.)

Vemo, da, žal, ni v vseh deželah delavstvu močočta ta naravna in najmanj z žrtvami zvezana pot do moči delavskega razreda. Zopet in zopet skušajo zastopniki kapitalistične družbe pot demokracije z nasilstvi preprečiti in uvesti sistem despotije, ki naj pahne delavstvo v stanje brezpravnosti. Po marselskem kongresu smo videli, kako se je na Litvinskem proti pri volitvah izraženi volji naroda ustalila vojaška diktatura ter uničila ves mladi demokratski razvoj v deželi. Usoda te dežele bodi svarilo za delavski razred, kakšne nevarnosti mu groze s strani nasilne volje buržuazije. Toda mi se ne učimo iz tega, da moramo povračati enako z enakim,

mi ne maramo, da se delavski razred pogreze na stopnjo barbarskega nasilja in terorja, ki se ga zastopniki kapitalizma nikdar ne sramujejo. Nasprotno, po vseh deželah, v katerih se pravica zatira, sme biti naš program le: zopetna upostavitve demokracije, vpustavitve tega temeljnega življenjskega pogoja za razvoj delavskega gibanja! (Živahno odobravanje.)

Na Poljskem se Pilsudski še vedno havi z mislijo, da postane vojaški diktator; on psuje ustanove demokracije v tonu blaznika, in poljski delavski razred je že moral prenašati posledice vsakovrstnih nasilstev in preganjanj zaradi njegove nerazsodnosti. In na sporu med Litvinsko in Poljsko se jasno vidi, kako nevaren je sistem diktatur za svetovni mir. Razumu in dobri volji Voldemarja in Pilsudskega moremo izreči le največje nezaupanje. Oba sta si prilastila diktatorsko oblast, ki bi jima lahko omogočila, da radi medsebojnega nasprotstva, sprava ves svet v ogenj. Diktature ne pomenijo le zatiranje narodov v deželi, v kateri obstoje, marveč tudi povečanje vojne nevarnosti, in zaradi tega je naša prva zahteva ne le v notranjepolitičnem, nego

tudi v zunanjepolitičnem področju, uvedba demokracije.

(Gromovito odobravanje.)

Toda vemo, da imamo v svrhu ohranitve miru še mnogo več nalog izvršiti. Te težke probleme bomo obravnavali pri točki »razorožitev in militarizem«. Še čutimo pri razmotrivanju teh problemov posledice vojnih zmed, za nas zastopnike delavskega razreda je bila

odprava vojne

vedno samoobsebi umljava zahteva v našem delovanju. Imeli smo res različna mnenja o tem, kakšno sredstvo bi bilo najboljšje za preprečenje vojne, toda čutno smo bili

v mržnji proti vojni vedno edini in smo še edini. Zaradi tega lahko le pozdravljamo, če se čutijo zastopniki kapitalističnih vlad prisiljeni, da se tej misli priključujejo in da je pričela beseda odprava vojne dobivati splošno priznanje. Bila je doba, ko je veljal vsak, ki ni bil navdušen za vojno imperializem, za izdajalce domovine; v tem torej smemo smatrati majhen napredek, če je postalo zaničevanje vojne, ki jo je gojil prej samo delavski razred, misel, ki jo morajo sprejemati tudi vlade.

Vemo, da je to danes le veličastna gesta, ob kateri se vrši oboroževanje v nevarni meri in tuje čete še vedno bivajo na nemški zemlji.

Toda prijeli bomo vlade za besedo,

porabili bomo priliko, da pregledamo, kako stoji njih obljube v soglasju z njih dejanji. Kot taka obljuba velja »odprava vojne«, ki jo predlaga vlada Zedinjenih držav in je značilen in morda pomemben korak naprej. Toda naštevati ne bomo ogromnih nalog, ki jih še vedno imamo. Ako hoče delavski razred to vprašanje rešiti, mora biti predvsem jasn in le glede na cilj, ampak tudi glede poti, kako naj se problem izvrši. V petih letih od hamburskega kongresa se nam je posrečilo bolj in bolj vcepiti spoznavanje med delavskimi množicami, in enako kakor smo premagali svoje lastne predsodke, se nam je posrečilo tudi napraviti praktičen pritisk na politiko vlad.

Henderson govori dalje o vprašanju razoroževanja v Društvu zveze narodov, genfskem protokolu in o Kellogovem predlogu ter preide končno na bodočo plenarno sejo Zveze narodov rekoč:

Zveza narodov mora končno napraviti gotove sklepe glede razoroževanja. Doba za platične resolucije in izražanje praznih nad je davno minila; doba dela je tu. Nič več ne smejo z nejasnimi besedami pozivati zvezni svet, da naj se požuri, več napraviti. Bodo pa — to pravim po temeljitem predudarku — svojo dolžnost grdo kršili, če ne bodo datuma tako dolgo odlagani razorožitveni konferenci določili najkasneje na poletje 1929. In da bo ta konferenca, če se končno sestane, našla svoje delo v redu pripravljeno, bi moralo zborovanje Zveze narodov zveznemu svetu obvezno naložiti, da pripravljalne komisije pravočasno skliče in dclóči termin, do katerega morajo komisije izdelati načrt predloga za razoroženje. Zakaj izkušnje vemo, da se smemo le tedaj nadejati, da bodo države svojo lenobo in reakcijo premagale, če bo določen tak termin.

V soboto vsi k sprejemu graških gostov!

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

42

»Prosim, v dvorani miir!« Kovač je postal pozoren. Leo in Sonja sta bila preglasna. Moral ju je opomniti. »Ali slišite? Še gospod režiser vas je slišal.« Kovačev ukor mu je pomagal iz zadrege. »Stopiva k oknu. Od tam naju ne bo slišal.« Sonja se je strinjala. Stopila je k oknu, kjer je stala omara. Stisnila se je k njej. V dvorani je bilo temno. Luč je gorela samo na odru. Tu, skozi okno, pa je padala ulična svetloba v dvorano. Malo, bežno, kakor tanek pajčolan. Sonja je skrila svoje oči pod široke krajnike svojega klobuka.

»To ste ženske!«

»Kake?«

»Poredne!« Leo se je naslonil na omaro, tik ob Sonji, ob oknu, da ji je lahko gledal v oči. »Ali imate izkušnje?« »Bridke...« Molk. Tisti, nerodni molk, ki nastane velikokrat pri pogovoru dveh, ko sta v glavnem vse vsakdanje stvari že premlela. O vremenu, o obleki, o šoli... in tako dalje. Leo ni vedel, kaj bi še dejal. V zadregi je bil pred tistimi očmi, iz katerih so švigali deklisko samozavestni pogledi, prihajal porogljivi, veseli smeh, ki je bil živa priča živosti tega dekleta. Vedel je, da nekaj mora govoriti. Že zato, da prežene molk. Čutil pa je, da ne more govoriti tako, kakor je lahko govoril v plesni šoli. Običajno, vsakdanje. Kakor da so mu gledale njene oči v dušo, si ni upal govoriti kakih izmišljenih, v takih položajih zelo uporabljivih stvari. Njeni pogledi so ga tirali v odkritosrčnost, silili, da je govoril iz

sebe. Zato je začel tam, kjer je bilo osredotočenih največ njegovih misli. Pozneje se je velikokrat spominjal tega, ker ni mogel prav spoznati, kako je mogel sploh začeti tak pogovor. Kakor da se je pozneje sramoval svoje odkritosrčnosti...

»V resnici, jaz ne razumem deklet. Toliko hrepenenj, toliko čustev vzbudilo v človeku. Kakor hitro pa se jim razodeneš, ali jim daš vedeti na ta ali oni način, kar zanje čutiš, se mi zdi, da ne znajo ceniti. Kakor da ne znajo prislunhiti utripanju drugega srca. Vidite, gospodična, dejal sem vam prej, napol v šali, napol resno, da nisem kavalir. Kako sovražim tisto priklanjanje, tisto hinavščino! Četudi sem jo zadnje čase velikokrat gojil in zakrivil sam. V plesno šolo hodim. Res je, človek se mora učiti manir. Sicer ni spodoben, kakor pravijo. Toda te manire so nekaj tako ostudnega, neznosnega. Pri ženskah pa so tako priljubljene, da jih je mogoče dobiti samo na tak način. Kdor lepše govori, lepše, spretnješe laže, ta je junak. Ta triumfira pri ženskah...«

»Ali mislite, da triumfira pri vseh?« Sonjino vprašanje je bilo izzivalno.

»Mogoče ste mislili, da merim tudi na vas. Pravijo, kadar človek ošteva, ali obrekuje, so navzoči izvzeti. Tudi to je manira. Mogoče... Pri nas pravijo, če stopiš psu na rep... da zacvili.« Težko je porodil zadnje besede. Ko jih je že povedal, mu je bilo žal. Ni vedel naprej. Zavedal se je, da je povedal nekaj trdega, žaljivega.

»Morali ste doživeti nekaj posebnega.« Tako je Sonja s tiho, premišljeno besedo pretrgala molk.

»Veliko sem doživel. Sedemnajst let imam, v osemnajsto grem in ženske sovražim. Nekaj nenaravnega je v tem. Marsikdo mi je že to povedal.

Očitali so mi celo, da sem preveč prebiral Tolstoja in Strindberga. Res. Tudi Strindberga sem že bral. Vem, da bi se nekateri moji profesorji zgrajali nad tem, če bi vedeli. Toda vse to je tesno v zvezi z mojim življenjem, z dogodki, ki sem jih doživel. Za odraslega človeka so ti dogodki malopomembni, ničevi, za mladega človeka, ki nosi v sebi pretanko, še neokrnjeno dušo, pa so ravno tako močni in združeni s posledicami, kakor se to dogaja pri starejših ljudeh. Mislim, da ne delam ženskam krivice in verujem Tolstoju in Strindbergu. Kajne, nekaj nezaslišanega je v tem. Glejte, poslušajte! Zagledal sem se v mlado lepo deklet. Zaljubljen sem se vanjo in sem ji to pisal na karticah. Na veselici smo bili. Kar deset razglednic sem porabil za to. Mogoče, da so bile nerodne in otročje napisane besede. Toda napisal sem jih tako, kakor sem mogel, kakor sem čutil. Ona pa je šla roko v roki s pograničnim komisarjem v gaj... Sredi noči je šla in se je tam z njim poljubovala. Zato, ker ji je lepo dvoril, lepo govoril in jo je pri plesu tesno stiskal k sebi...«

»Kje ste bili vi?«

»Jaz? Res. Mogoče sem igral klavernega, sentimentalnega študenta. Sedel sem pri mizi. Gledal sem, kako so se drugi zabavali z njo. Plesati še nisem znal. Pač pa sem se nato napil v vinogradu. O in prokletu sem jo poplanknil iz sebe. Človek lahko postane cinik. Imamo hlapca, Matjaž mu je ime, on ni cinik. Toda govoril je resnico, ko je dejal, da so ženske samo radi zabave na svetu, radi uživanja. Izživljajo se v nas in z njimi. Ko sem to slišal — Ali mogoče, da sem samo danes, ne vem — sem postal cinik.«

(Dalje prihodnjic.)

PERI SA BENZIT!

M. L.



Pogovor dveh gospodinj!

„Kaj delaš da imaš sedaj vedno tako blešče če-belo perilo?“,

„O, to ni nikakoršna tajnost!

Vporabljam **BENZIT-NADMILO**, katero razkroji nesnago in maščobo bolje, kakor vsako drugo milo ali belilo. Pri vporabi **BENZIT-NADMILA** je kuhanje belega perila nepotrebno, ker zadostuje popolnoma tudi vroča voda, **BENZIT-NADMILO** čisti celo v mrzli vodi! In kako prijeten, osvežujoč vonj ima moje perilo, kadar operem isto z **BENZIT-NADMILOM**! Nobeno pralno sredstvo je v stanju, tekmovali z **BENZIT-NADMILOM**, nobeno ne daje perilu tako bleščeč sijaj in prijetni vonj!

Pranje z **BENZIT-NADMILOM** je tudi cenejše! Pri pranju z **BENZIT-NADMILOM**

porabi se istega polovico manj kakor drugega mila.

Dobiva se v vseh drogerijah in trgovinah kolonialnega blaga po ceni od Din. 5,- za komad.



Benzit-Nadmilo

TVORNICE ZLATOROG
MARIBOR

PERI SA BENZIT!

Maribor.

Primarij dr. Černič, specialist za kirurgiko, zopet redno ordinira.

Razpis. Za uniformiranje mestnih šoferjev razpisuje vodstvo mestnega avtobusnega prometa dobavo zimskih krojev iz volnenega sukna temnosive barve. Tozadnevne ponudbe je vložiti v teku 8 dni na vodstvo mestnega avtobusnega prometa.

So li oči
k Petelnu pojdi ti!

Maribor, Gosposka ulica 5.

Lajsteršperk.

Klerikalci z viničarji nimajo več sreče. Zadnje nedeljo je napovedal tajnik in glavni gromovnik viničarske organizacije ljubljanskega škofa svoj prihod in shod v Počehovi. To pot je smatral za pametnejše, obdržati shod v privatni hiši. Kljub vsemu bobnenju pa sta na shod prišla samo dva delavca in pa dve ženi, ki sta slučajno mimo prišli, pa so jih tajnik »povabili«, da naj prisledeta. Tista dva delavca pa sta izjavila, da ju izvajanja g. Rozmana prav nič ne zanimajo in sta tudi takoj nato zapustila lokal. Tako torej z viničarji ni več sreče. Pa so brihtne glavce naši klerikalci, ker ne morejo zlepa do viničarjev, pa poskušajo z grda. Tako n. pr. groze našim zaupnikom novo se snujoče organizacije viničarjev s preganjanji itd., samo da bi jim šlo žito v klasje. Pa ne bo nič, gospodje! Mi se vaše inkvizicije nič ne bojimo in magari četudi sam dr. Korošec pendrek vihltijo!

Tržič.

Na deški in dekliški meščanski šoli v Tržiču bodo popravljani in završni izpiti v ponedeljek 26. in v torek 28. avgusta po redu, ki je objavljen na šolski deški. Vpisovanje za prvi in druge razrede se vrši v četrtek 30. in v petek 31. avgusta od 8. do 12. ure v ravnateljevi pisarni. Na novo vstopajoči učenci prinese s seboj zadnje šolsko spričevalo, krstni list in potrdilo o cepljenih kozah. Pri vpisu plača vsak učenec takso 20 Dn za zdravstveni fond. Te takse so oproščeni tisti, ki prinesejo s seboj potrdilo, da ne plačajo več kot 20 Dn direktne davka. Šolska služba božja bo v četrtek 6. septembra ob 8. uri in takoj potem redni pouk. Tržiška meščanska šola ima svojo kuhinjo za revne učence, kjer dobe za malo plačilo dobro in izdatno hrano. Ravnateljstvu se je posrečilo, da se je ustanovil mali internat pri ugledni družini, kjer se sprejme 10 učencev na stanovanje. Tudi sicer je dosti stanovanj in po primernih cenah na razpolago. Ravnateljstvo.

Zabukovca.

Delavska tel. in kult. zveza »Svoboda«, podr. Zabukovca, priredi v nedeljo dne 2. septembra vrtno veselico na vrtu sodr. Iv. Cocelj v Megojnicah. Začetek ob 4. uri popoldne. Spored: Petje, keglanje, šaljiva pošta, ples in razna druga zabava. Igra tamb. odsek »Svobode« Zabukovca. Vstopnina prostovoljna. Vabljeni so vsa sosedna društva »Svobode« in pevška društva. Ker je čist dobiček namenjen v kulturne svrhe, vabi k obilni udeležbi odbor.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Sodružice in sodrugi!

Kupujte samo pri
tvrdkah, ki oglašujejo v „Delavski Politiki“! ...

Prednaznanilo!
Ostred. društvo oblačinskih delavcev, podružnica Maribor, slavi dne 8. in 9. septembra t. l. v prostorih Ljudskega doma svojo **30letnico obstoja organizacije** in 30letni jubilej s. Koehek Antona, ki je neprenehoma 30 let član naše organizacije. — Na to svečanost se vabijo vse organizacije in kulturna društva, da se polnoštevilno udeležijo. Veselični odbor.

Zadovoljen in dobre volje

je človek le takrat, ako si zamore privoščiti okusen prigrizek ter kapljico prvovrstnega in pristnega vina.

Če hočeš to doseči, zglesi se vsekdar v

gostilni „Mesto Trst“
(pri mestu Trst) Tržaška cesta

nasproti bolnišnice. — Cenj. občinstvu se priporočata

Anton in Mici Beranič
gostilničarja.

**PRODUKCIJA VINSKEGA
IN SPIRITOVEGA KISA
JEŽICE PRI LJUBLJANI**

D R U Ž B A Z O. Z.

*

priporoča
zajamčeno naraven kis iz vina
in alkohola

*

Zahtevajte ponudbe!

IVAN JAX IN SIN, LJUBLJANA,
GOSPOSVETSKA 2.

ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. 15 letna garancija. — Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

PISALNI STROJI „ADLER“

Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Waffennrad (Orožno kolo). Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke! — Cenike franco in zastonj!

